

RAD DRUŠTVA TIJEKOM 1990. GODINE

UDK 06. 053. 7: 061. 22 (497. 13 Split) "1990"

SKUPŠTINA DRUŠTVA I UPRAVNI ORGANI DRUŠTVA

Redovna godišnja Skupština održana je 30. listopada u dvorani kina "Zlatna vrata". Nakon izvještaja tajnice o radu Društva, knjigovođe o financijskom poslovanju, te izvještaja Nadzornog odbora za proteklo dvogodišnje razdoblje predloženi su, a zatim i usvojeni prijedlozi za izmjenu nekih točaka Statuta. To se odnosi na osnivanje Izvršnog odbora kao operativnog upravnog organa Društva što će ga izabrati Predsjedništvo među svojim članovima. Na Skupštini je izabrano novo Predsjedništvo Društva koje je na prvom konstituirajućem sastanku podijelilo zadatke i funkcije za iduće dvije godine: predsjednica: Gordana Sladoljev; zamjenici predsjednice: Perislav Petrić, Stanko Piplović, Milan Šebić; knjigovođa i blagajnica: Marija Pilić; tajnica: Dajana Šaškorić; administratori i ekonomi: Nada Karlovac i Ante Turko; bibliotekar: Ivo Hrgović; Redakcija časopisa: Ante Sapunar, Ivo Donadini, Gordana Sladoljev, Duško Kečkemet (nije član Predsjedništva), Komisija za izlete i vođenja: Frane Senjanović, Desa Srdarević, Bosiljka Bezić, Zvonimir Barišić; Komisija za spomen obilježja, imena ulica i trgova: Gordana Sladoljev, Perislav Petrić; Komisija za predavanja: Milan Šebić, Marija Matutinović, Perislav Petrić; Komisija za obilježavanje Dana Društva: Mladen Ivić, Desa Srdarević, Ivo Hrgović; Komisija za graditeljsko nasljeđe: Stanko Piplović, Bosiljka Bezić. Ostali članovi Predsjedništva su: Joško Didović, Karlo Grenc, Kolja Grisogono i Jaša Vuković.

U Izvršni odbor imenovani su: Ivo Donadini, Karlo Grenc, Ivo Hrgović, Nada Karlovac, Perislav Petrić, Marija Pilić, Stanko Piplović, Ante Sapunar, Gordana Sladoljev, Desa Srdarević i Milan Šebić.

U Nadzorni odbor izabrani su: Miroslav Bonačić, Frane Carević i Mladen Znidarić.

PROSTORIJE

Poznato je da se od sredine 1986. godine Društvo ne koristi svojim prostorijama na Titovoj obali 23 zato što je prodrla voda, urušio se strop, tako da su potpuno dotrajale. Od tada do danas ono je mnogobrojnim molbama nastojalo kod općinskih službi ishoditi popravak i uređenje. Međutim, kroničan nedostatak financijskih sredstava činio je ta nastojanja bezuspješnima. Ipak, u listopadu 1990. Izvršno vijeće općine Split dodijelilo je našem Društvu prostoriju površine cca 17 m² na Trgu Republike 4 i to na rok od godine

dana. U tom roku, naime, predviđeno je da nakon svih pribavljenih projekata i potrebnih dozvola, naše stare, ruševne prostorije na Titovoj obali 23 budu konačno obnovljene i uređene.

Živi bili pa vidjeli!

PREDAVANJA

Želeći da što veći broj građana upozna našu raznovrsnu kulturnu baštinu, Društvo je priredilo sljedeća predavanja:

23. siječnja	dr. Dušan Jelovina: Crkva sv. Spasa na vrelu Cetine u svjetlu arheoloških istraživanja (uz prikazivanje dijapozitiva)
6. veljače	Josip Posedel, prof.: Toma Arcidakon – istaknuta ličnost srednjovjekovnog Splita
17. travnja	dr. Mirjana Škunca: Skladatelj Ivo Parač (u povodu 100. obljetnice rođenja)
26. travnja	Smilja Grimani, prof.: Život i djelo Luke Botića
15. svibnja	dr. Vesna Čulinović-Konstantinović: Proučavanje narodne kulture i Etnografski muzej u Splitu (u povodu 80 godina osnutka Muzeja)
23. listopada	dr. Veljko Omašić: Neki problemi u povijesti Poljica u drugoj polovici 18. stoljeća
6. studenoga	dr. Slavko Kovačić: Otvorenje Cosmievog sjemeništa
20. studenoga	Slavko Muljačić, dipl. ing.: Povijest Marmontove ulice (1806–1989)
4. prosinca	dr. Ivo Babić: Majstor Radovan.

PROSLAVA DANA DRUŠTVA

Povodom svog Dana i ove je godine Društvo 26. travnja položilo spomen-vijence na grob i spomenik oca hrvatske književnosti – Marka Marulića. U ime Društva nekoliko prigodnih riječi održala je Marija Matutinović, a prigodno su recitirale učenice Centra za odgoj i obrazovanje u kemijsko-prehrambenoj industriji iz Splita. Svečana akademija upriličena je 9. svibnja u Hrvatskom narodnom kazalištu. Programom su obilježene obljetnice književnika Luke Botića i skladatelja Ive Parača, te 80 godina od osnutka Etnografskog muzeja u Splitu. Glazbeno-umjetnički dio programa ponijeli su mladi talentirani učenici splitske muzičke škole "Josip Hatze", zbor Filozofskog fakulteta iz Splita i zbor "Brodosplita". Akademija je bila uspješna i vrlo dobro posjećena.

IZLETI

Nastavljajući s organiziranjem atraktivnih izleta za svoje članove, Društvo je priredilo ove izlete:

24. ožujka	Knin, Biskupija, Otavice
12. svibnja	Trogir, Šibenik, Prokljansko jezero
26. svibnja	Radimlje, Stolac, Počitelj, izvor Bune i Međugorje
5–10. lipnja	posjet moližanskim Hrvatima u Italiji (Acquaviva, San Felice i Collecro), Ancona, Urbino i San Marino
22. rujna	Supetar, Škrip, Postira, Lovrečina i Pučišća
20. listopada	Trogir, Šibenik, Prokljansko jezero

IZDAVAČKA DJELATNOST

Krajem godine u tisak je dat 20. broj časopisa "Kulturna baština" s člancima o raznovrsnoj i bogatoj kulturnoj baštini, te zaslužnim kulturnim stvaracima.

U veljači omladinska grupa Društva izdala je drugi broj glasnika "Baština" s aktualnim člancima o novoj degradaciji povijesne jezgre Splita na Mihovilovoj širini, ljetopisu Ivana Jakaše Splićanina, radu omladinske grupe, crkvi sv. Luke, o Tomi Arcidakonu, te prigodnim prilogom o znanstvenom skupu "Šidakovi dani", prikazu "Kulturne baštine" br. 19, pripremama za obilježavanje 290. obljetnice Klasične gimnazije, te historijatu proslave Dana Društva.

U listopadu je tiskan i treći broj "Baštine" u kojem su obrađene teme o proslavi 290. obljetnice Klasične gimnazije u Splitu, te povijesti Klasične gimnazije, o reklamnim natpisima u povijesnoj jezgri Splita, dat je plan rada Društva u 1991. godini, pregled sadržaja "Kulturne baštine" br. 20 i hommage prof. Josipu Posedelu.

IMENOVANJE ULICA, TRGOVA, TE POSTAVLJANJE SPOMEN-OBILJEŽJA

1985. godine Društvo je pokrenulo akciju da se postavi spomen-ploča na rodnu kuću hrvatskog skladatelja Jakova Gotovca. U listopadu 1990. Društvo je ovaj zahtjev obnovilo, a za izradu ploče dobilo od SIZ-a kulture općine Split novčanu pomoć. Izrada ploče povjerena je kiparu Kažimiru Hrasti. Također u listopadu izabrani su novi članovi Komisije Skupštine općine Split za spomen-obilježja, imena ulica i trgova među kojima je i predstavnicima našeg Društva Gordana Sladoljev.

U listopadu s postavljanjem spomenika istaknutom arheologu don Frani Buliću u Solinu, Društvo je u studenome reagiralo smatrajući da bi prikladnije bilo da se postavi u Splitu budući je don Bulić u njemu uspješno radio dugi niz godina kao ravnatelj gimnazije i Arheološkog muzeja, te konzervator splitskog okružja.

U studenome Društvo je Općinskom sekretarijatu za društvene djelatnosti uputilo zahtjev da se pri Skupštini općine Split osnuje stručna komisija koja bi nadzirala jezičnu ispravnost svakog javnog natpisa (plakata, oglasa, reklama), svela na razumnu mjeru broj onih sa stranim nazivima, te odobrala javnost svakog naziva. Razlog tome je sve veći broj poduzeća i prodavaonica sa stranim nazivima, te natpisa i reklama na hrvatskom jeziku s gramatičkim i jezičkim greškama.

Također u studenome Društvo je Općinskoj komisiji za spomen-obilježja, imena ulica i trgova uputilo obnovljene prijedloge o preimenovanju Trumbićeve ulice u Radunicu, Supilove u Rokovu, a Savezničke obale u Obalu dr. Ante Trumbića. Istom prilikom predložilo je da se postavi spomen ploča dr. Antu Trumbiću na njegovu rodnu kuću, da se Šetalište Moše Pijade preimenuje u Šetalište Ivana Meštrovića, a da se kinu "Balkan" vrati ime "Karaman" koje je imalo od svog osnutka.

GRADITELJSKO NASLJEDE

Početkom 1990. godine Zavod za pripremu zemljišta sastavio je izvještaj o rezultatima javnog uvida i rasprave na Nacrt PUP-a povijesne jezgre Splita. Naše Društvo je također dostavilo svojih 12 primjedbi na rješenja Plana od čega je jedna usvojena, a tri djelomično. Predstavnicima Društva bili su pozvani i sudjelovali su na sjednicama proširenog savjeta Plana (5. i 6. veljače; 29. ožujka). Također je predsjednik Društva 27. veljače sudjelovao u emisiji Radio-Splita posvećenoj Provedbeno-urbanističkom planu povijesne jezgre Splita.

25. lipnja Društvo je uputilo dopis Zavodu za izgradnju Splita u vezi s postavljanjem kioska u povijesnoj jezgri, smatrajući da im tu nikako nije mjesto jer ima još mnogo zgrada čija se prizemlja upotrebljavaju kao skladišta, a mogli bi imati atraktivnije namjene.

Društvo se također svojim prijedlozima obratilo Rektoratu Sveučilišta Split u vezi s pripremom natječaja za idejno rješenje dogradnje Naučne biblioteke u Splitu. Prijedlog Društva je da natječaj bude republički čime bi se prikupilo više prijedloga za izbor. Smatramo da bi prilikom projektiranja strogo trebalo voditi računa o očuvanju osobitosti

ovoga prostora koji se nalazi na prijelazu između srednjovjekovne povijesne jezgre u nove dijelove grada.

Posredstvom tiska "Slobodne Dalmacije" Društvo je u srpnju prosvjedovalo protiv još jednog narušavanja Salone. Radi se o novootkrivenom lokalitetu s ostacima kamenih blokova, mozaika i opeke na području donje Rupotine i za koji se pretpostavlja da je star oko dvije tisuće godina. Međutim, lokalitet je postao "žrtva" bespravnih graditelja koji su nalaze ozbiljno oštetili i još jednom pokazali koliko se daleko može ići s uništavanjem vlastitog kulturnog nasljeđa.

U vezi s vraćanjem tzv. Bajamontijeve fontane na Rivu, Društvo je sudjelovalo na okruglom stolu održanom 25. rujna i tom prilikom su predstavnici Društva izrazili stav da je to veoma osjetljiv posao budući da grad nema dokumentacije po kojoj bi se porušena fontana ponovo izgradila, a obnavljanje na osnovu starih fotografija i razglednica bila bi improvizacija.

Predstavnici Društva su u prosincu sudjelovali u raspravi održanoj u Turističkom savezu Splita o uređenju Strossmayerova parka (Dardina) u Splitu. Na predloženi projekat uređenja Društvo je imalo niz primjedbi, te je zastupalo stav da se park tretira kao spomenik kulture, da se provedu arheološka istraživanja, te da bude zatvorenog tipa.

ZNANSTVENI SKUP "ŠIDAKOVI DANI"

18. svibnja Društvo je u suradnji sa Savezom povijesnih društava Hrvatske, Povijesnim društvom Split i pod pokroviteljstvom Skupštine općine Split priredilo znanstveni skup "Šidakovi dani". Taj znanstveni skup predstavlja II. Republičko savjetovanje povjesničara Hrvatske, a posvećen je našem istaknutom povjesničaru Jaroslavu Šidaku. Društvo je temeljito pripremalo ovaj Skup tako da je zbog primjerne organizacije dobilo priznanje Saveza povjesničara Jugoslavije. Organizaciju Skupa namjenski doznačenim sredstvima značajno je pomogao SIZ kulture općine Split. U radu Skupa o temi "Prosvjetne i obrazovne ustanove u prošlosti Dalmacije" sudjelovalo je 12 istaknutih predavača iz cijele Hrvatske koji su svojim stručnim referatima pridonijeli spoznavanju novih činjenica o ovoj problematici.

290 GODINA KLASIČNE GIMNAZIJE U SPLITU

Inicijativi Društva da se obilježi 290 godina od osnutka Klasične gimnazije u Splitu odazvali su se: CODKO "Natko Nodilo", Nadbiskupski ordinarijat, Književni krug, Historijski arhiv, SIZ u oblasti kulture općine Split i Zajednica usmjerenog obrazovanja općine Split. Od predstavnika ovih ustanova formiran je Organizacioni odbor koji je pripremio program proslave ovog značajnog jubileja, a koja je upriličena od 6. do 12. prosinca. U okviru programa priređeno je: izložba o Klasičnoj gimnaziji u Muzeju Revolucije, susret bivših đaka i profesora u Muzeju hrvatskih arheoloških spomenika, likovna izložba i koncert bivših đaka Klasične gimnazije, promocija zbornika o 290 godina Klasične gimnazije, polaganje vijenaca na grob don Frane Bulića i Stjepana Cosmia, te svečana akademija održana u Hrvatskom narodnom kazalištu. Cijeli program proslave bio je primjerno organiziran, čime je dostojno obilježen ovaj vrijedan jubilej, a mnoge posjetitelje podsjetio je na gimnazijske dane školovanja i mladosti.

OMLADINSKA GRUPA

U ovoj godini omladinska grupa je izložbu fotografija o Saloni postavila u OŠ "Bruno Ivanović". Radi se, naime, o fotografijama objekata antičke Salone u stanju u kojem se

oni danas nalaze. Nakon izložbe učenike povijesne grupe mladi članovi Društva proveli su po Salonu pokazujući im i objašnjavajući značenje svakog pojedinog objekta.

Nastavljena je suradnja s CODKO "Natko Nodilo" iz Splita pa je petnaestak učenika tog Centra u lipnju svoju stručnu praksu obavilo u Salonu upoznavajući je i čisteći njene korovom obrasle spomenike.

Grupa je također započela pripreme za fotografiranje manje poznatih interesantnih detalja arhitekture starog Splita na osnovu kojih će biti postavljena izložba za osnovne i srednje škole.

Kao što je već spomenuto, mladi u Društvu izdali su dva broja glasnika "Baština".

INICIJATIVA ZA OBILJEŽAVANJE 100. OBLJETNICE OBRJNIČKE ŠKOLE U SPLITU

Budući da se 1991. g. navršava 100 godina od osnivanja Obrtničke škole u Splitu, Društvo je započelo pripremati niz manifestacija kojima bi se ova obljetnica obilježila. Programom proslave i brošurama obilježiti će se i obljetnica ing. Kamila Tončića, nastavnika i ravnatelja Škole, te osnivača Etnografskog muzeja i Galerije umjetnina.

OSTALE AKTIVNOSTI

U prosincu Društvo je sudjelovalo u raspravi o transformaciji splitskog Muzeja Revolucije u Povijesni muzej Dalmacije i tom prilikom su svi sudionici rasprave bili za to da je potrebno promijeniti namjenu Muzeja, te da u njemu bude osnovan Institut za proučavanje povijesti Dalmacije od Turaka do danas.

Dajana Šaškor

Izložba "Dioklecianova palača Anno Domini 1988". Foto: K. Grenc

Polaganje vijenca na grob Marka Marulića u crkvi sv. Frane, travanj 1991. Foto: K. Grenc